

Vergaderjaar 2020–2021

35 830 VII

Jaarverslag en slotwet Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2020

Nr. 9

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 16 juni 2021

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie over de brief van 19 mei 2021 inzake over het Jaarverslag Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2020 (Kamerstuk 35 830 VII, nr. 1).

De Minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 15 juni 2021. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Bosma

Adjunct-griffier van de commissie,
De Vos

1

Vraag:

Hoeveel budget was er per woning beschikbaar uit de klimaatenvelop in de 27 proeftuin-wijken?

Antwoord:

In het kader van het Klimaatakkoord (Kamerstuk 32 813, nr. 193) is afgesproken om in totaal € 435 mln. vanuit de Klimaatenveloppe beschikbaar te stellen voor het PAW. In 2018–2019 is hiervan € 120 mln. uitgegeven aan een eerste ronde met 27 proeftuinen¹. Hierbij zijn in het Klimaatakkoord geen afspraken gemaakt over budget per woning. In de 27 proeftuinen van de eerste ronde komt de bijdrage vanuit het Rijk gemiddeld uit op circa € 7.000 per woning. In mijn brief van 7 mei jongstleden (Kamerstuk 32 847, nr. 746) heb ik dit ook voor de tweede ronde proeftuinen inzichtelijk gemaakt.

2

Vraag:

Kan per project van het programma aardgasvrije wijken worden weergegeven hoeveel de verwachte kosten zijn voor het Rijk, de gemeente en bewoners en hoeveel de verwachte CO₂-besparing is?

Antwoord:

De bijdrage van het Rijk aan het aardgasvrij maken van de proeftuinen uit de eerste ronde is vastgesteld (zie overzicht) bij selectie en beschikbaar gesteld via een Decentralisatie Uitkering (DU). Dit houdt onder meer in dat de verantwoording over de besteding van de middelen (zowel de rijksbijdrage als de eigen bijdrage) loopt via de gemeenteraad. Voor de tweede (en nog te starten derde ronde) vindt uitkering plaats via een Specifieke Uitkering (SPUK), waardoor verantwoording over de besteding ook aan het Rijk plaatsvindt.

De verwachte CO₂-reductie wordt niet meegenomen in de monitoring. De vraag is complex, omdat deze mede afhangt van de alternatieven warmtebron, de mate van isolatie en het gedrag van bewoners. Ten behoeve van de beoordeling van de aanvragen van de derde ronde zal wel een indicatie gemaakt worden van het CO₂-besparingspotentieel in 2030.

Ronde	Gemeente	Wijk/dorp	Rijksbijdrage
1	Amsterdam	Van Der Pekbuurt	€ 6.050.000
1	Appingedam	Opwierde-Zuid	€ 7.374.000
1	Assen	Lariks West	€ 4.245.000
1	Brunssum	Brunssum-Noord	€ 4.170.000
1	Delfzijl	Delfzijl Noord	€ 4.493.675
1	Den Haag	Bouwlust/Vrederust	€ 4.835.000
1	Drimmelen	Terheijden	€ 3.417.000
1	Eindhoven	»t Ven	€ 4.650.000
1	Groningen	Paddepoel en Selwerd	€ 4.825.000
1	Hengelo	Nijverheid	€ 4.246.280
1	Katwijk	Smartpolder	€ 4.831.511
1	Loppersum	Loppersum-'t Zandt- Westeremden	€ 3.056.000
1	Middelburg	Dauwendaele	€ 3.300.000
1	Nijmegen	Dukenburg	€ 4.800.000
1	Noordoostpolder	Nagele	€ 4.224.500
1	Oldambt	Nieuwolda- Wagenborgen	€ 4.759.000

¹ Aan de eerste ronde proeftuinen is in totaal € 125,6 mln. uitgegeven, waarvan € 120 mln. afkomstig is uit de Klimaatenveloppe en € 5,6 mln. uit de BZK-begroting

Ronde	Gemeente	Wijk/dorp	Rijksbijdrage
1	Pekela	Boven Pekela en de Doorsneebuurt	€ 4.050.300
1	Purmerend	Overwhere-Zuid	€ 6.988.144
1	Rotterdam	Pendrecht	€ 6.000.000
1	Sittard-Geleen	Limbrichterveld-Noord	€ 4.804.881
1	Sliedrecht	Sliedrecht-Oost	€ 3.850.000
1	Tilburg	Quirijnstok	€ 3.806.516
1	Tytsjerksteradiel	Garyp	€ 5.664.764
1	Utrecht	Overvecht-Noord	€ 4.705.000
1	Vlieland	Duinwijk	€ 664.863
1	Wageningen	Benedenbuurt	€ 5.300.000
1	Zoetermeer	Palenstein	€ 6.534.360
2	Amsterdam	Wilhelmina Gasthuis	€ 7.740.462
2	Apeldoorn	Kerschoten en Kerschoten-West	€ 7.301.302
2	Arnhem	Elderveld-Noord	€ 6.077.672
2	De Wolden	Schoolkring Ansen	€ 2.398.400
2	Deventer	Zandweerd	€ 4.871.831
2	Doesburg	De Ooi	€ 4.020.607
2	Goeree-Overflakkee	Stad aan 't Haringvliet	€ 5.600.000
2	Groningen	De Wijert	€ 4.000.000
2	Hilversum	De Hilversumse Meent	€ 4.574.041
2	Hoogeveen	Erflanden	€ 4.375.749
2	Lingewaard	Zilverkamp	€ 4.154.495
2	Nijmegen	Hengstdal	€ 4.735.000
2	Opsterland	Wijnjewoude (postcode 9241)	€ 4.291.196
2	Pijnacker-Nootdorp	Klapwijk	€ 7.587.716
2	Roermond	Tegelarijeveld	€ 4.969.000
2	Rotterdam	Bospolder-Tussendijken	€ 4.927.278
2	's-Hertogenbosch	Het Zand	€ 5.411.000
2	Venlo	Hagerhof-Oost	€ 7.607.237
2	Zwolle	Berkum	€ 4.041.000

3

Vraag:

Kan per project van het programma aardgasvrije wijken worden weergegeven hoeveel de verwachte kosten zijn voor het Rijk, de gemeente en bewoners en hoeveel de verwachte CO₂-besparing is?

Antwoord:

Dit is volledig afhankelijk van de proeftuin en de wijze van aardgasvrij maken van de wijk en kan niet in algemene zin worden aangegeven. In de aanvragen van de proeftuinen hebben de gemeenten dit inzichtelijk gemaakt. Zoals uit de voortgangsrapportage van het PAW blijkt (bijlage bij Kamerstuk 32 847, nr. 739) is in alle proeftuinen betaalbaarheid het uitgangspunt voor het aanbod aan de bewoners. Zie ook het antwoord op vraag 4 waar wordt ingegaan op welke wijze de specifieke informatie per proeftuin wordt ontsloten.

4

Vraag:

Kan voor elk project van het programma aangegeven worden of het projecten haalbaar zijn is, is rondgerekend en een einddatum heeft?

Antwoord:

Alle informatie over de individuele proeftuinen, zoals de uitvoeringsplannen, de convenanten en de verslagen van de monitoringsgesprekken zijn openbaar gemaakt via de website van het PAW². Hierin is de informatie over de einddatum en de businesscase opgenomen. Met de

² Te raadplegen op <https://aardgasvrijewijken.nl/proeftuinen/huidigeproeftuinen/default.aspx> (link onder: lees meer)

Rijksbijdrage wordt geborgd dat de proeftuinen haalbaar en betaalbaar zijn. Binnenkort wordt daarnaast informatie per proeftuin, inclusief de voortgang, inzichtelijk beschikbaar gemaakt via een dashboard op de website van het PAW.

5

Vraag:

Kunt u in categorieën weergeven hoeveel en waar duurzaamheidsinvesteringen van woningcorporaties aan besteed zijn?

Antwoord:

Er zijn voor woningcorporaties geen specifieke cijfers voor investeringen in verduurzaming bekend, alleen cijfers over investeringen in onderhoud en woningverbetering. Verduurzaming kan daar een onderdeel van zijn. In 2020 heeft Aedes haar benchmark gepubliceerd³. Daar is in een specifiek hoofdstuk aandacht besteed aan duurzaamheid. Daaruit blijkt dat de EnergielIndex van woningen verder is verbeterd naar 1,51. Daarnaast blijkt dat de gemiddelde CO₂-uitstoot van de warmtevraag via gaslevering en stadsverwarming licht is gedaald naar 20,9 kg/m². Ook wordt gesignaleerd dat er meer innovatieve systemen zijn toegepast zoals externe warmtelevering (6.000) en warmtepompen (10.000). Ten slotte is het aantal woningen met zonnepanelen snel gestegen met 72.000 woningen naar in totaal nu 250.000.

6

Vraag:

Kunt u van de totale duurzaamheidsinvesteringen weergeven wat de totale verwachte CO₂-uitstoot reductie is als gevolg van deze investeringen?

Antwoord:

Bij de totstandkoming van het Klimaatakkoord heeft het Planbureau van de Leefomgeving (PBL) in beeld gebracht wat de effecten zijn van verschillende maatregelen en afspraken voor de gebouwde omgeving. Conclusie was dat de extra reductieopgave voor de gebouwde omgeving van 3,4 Mton haalbaar is en net valt binnen de bandbreedte die varieerde van 0,8 tot 3,7 Mton.

Het PBL constateerde daarbij dat het totale pakket aan voorstellen in de gebouwde omgeving € 6,8 tot 13,5 mld. aan investeringen vergt in de periode tot 2030 naast € 0,8 tot 3,9 mld. voor duurzame warmteproductiecapaciteit bij de warmtebedrijven en voor verwijdering van aardgas aansluitingen en -leidingen.⁴

Ontwikkelingen in de afgelopen jaren, bijvoorbeeld ten aanzien van de gasprijs en kostenontwikkeling, maken dat dit beeld naar verwachting negatiever is. De voorzitter van het uitvoeringsoverleg gebouwde omgeving laat momenteel door Ecorys een onderzoek uitvoeren naar de verwachte CO₂-reductie van het huidige beleid en naar welke additionele middelen eventueel nodig zijn. Dit onderzoek wordt op korte termijn afgerond en zal een geactualiseerd beeld geven. Uw Kamer wordt hierover separaat geïnformeerd.

7

Vraag:

Wat verklaart de oplopende trend van de uitgaven aan de huurtoeslag?

³ Te raadplegen op <https://benchmark2020.aedes.nl/duurzaamheid>

⁴ Te raadplegen op <https://www.pbl.nl/publicaties/effecten-ontwerp-klimaatakkoord> (tabel 7.1 en pagina 66)

Antwoord:

De trendmatige verhoging van de uitgaven huurtoeslag wordt vooral veroorzaakt door de reguliere prijsontwikkeling van inkomen, huur en inflatie. Dit effect wordt versterkt doordat de stijging van de eigen bijdrage lager is geweest dan de stijging van de huren, aangezien voor de indexatie van de eigen bijdrage wordt uitgegaan van huurstijging exclusief harmonisatie. Daarnaast speelt in 2020 mee dat er extra instroom in de huurtoeslag was door de afschaffing van de maximale inkomensgrenzen.

8

Vraag:

In hoeverre is het eigen woningbezit de afgelopen jaren toegenomen/afgenomen? Wat is de verdeling van de toename/afname onder verschillende inkomens- en leeftijdsgroepen?

Antwoord:

Het eigen woningbezit is sinds 2015 toegenomen van 56,2% tot 57,2%.

Aandeel eigen woningbezit	
2015	56,2%
2016	56,3%
2017	56,2%
2018	56,7%
2019	57,4%
2020	57,2%

Bron: CBS

De veranderingen van het aantal eigenaar bewoners naar inkomens- en leeftijdsgroepen is opgenomen in de onderstaande tabel.

Aantallen eigenaar-bewoners x 1.000	WoON2015	WoON2018	Toe/afname in %
Beneden modaal	707	703	-0,6%
Tot 1,5 keer modaal	1.026	1.028	0,2%
Tot 2 keer modaal	946	962	1,6%
Tot 3 keer modaal	1.029	1.092	5,7%
>3 keer modaal	619	680	8,9%
Tot 35 jaar	521	516	- 1,0%
35-64 jaar	2.758	2.769	0,4%
65 en ouder	1.049	1.180	11,1%
Nederland totaal	4.328	4.464	3,1%

9

Vraag:

Waarvoor worden de middelen onder «Energiebesparing huursector» precies ingezet?

Antwoord:

De bedragen bij deze post gaan over de Stimuleringsregeling energieprestatie huursector (STEP). Zie het antwoord op vraag 16 over de STEP. Overigens zijn er nog meer regelingen in de huursector, zoals de SAH, de RVV-V en de Renovatieversneller. Ook kunnen gemeenten RREW aanvragen om huurders (en eigenaar-bewoners) te stimuleren energie te besparen.

10

Vraag:

Hoe zijn de incidentele extra middelen die het kabinet in het kader van Urgenda beschikbaar heeft gesteld terug te zien in de begroting?

Antwoord:

De incidentele extra middelen zijn verwerkt in de Tweede incidentele suppletoire begroting inzake Urgendamiddelen (kamerstuk 35 521 VII, nrs. 1, 2 en 3).

11

Vraag:

Hoeveel lopende contracten heeft NCG overgenomen van de NAM en CVW?

Antwoord:

Per 1-1-2020 zijn de volgende contracten overgenomen van NAM/CVW naar NCG:

Van CVW naar NCG, alle lopende inkooporders met een openstaande verplichting hoger dan 500 euro. Het gaat hier om 539 inkoopcontracten. Daarnaast zijn 30 contracten overgenomen in de kader van tijdelijke huisvesting.

Van NAM zijn door NCG de zogenaamde Perceel 4 en 5 overeenkomsten overgenomen. Dit betreffen afspraken die NAM direct met eigenaren heeft gemaakt, veelal in de vorm van eigen beheer oplossingen. Dit zijn Scholen, woningbouwcoöperaties, Heft in Eigen Hand/Eigen initiatief, dorpshuizen, bijzondere gevallen etc. Het gaat hier om 91 contracten/SOK's/DOK's.

Alle contracten zijn overgenomen op basis van de Overnameovereenkomst Rijk-NAM dd. 19-12-2019.

12

Vraag:

Hoeveel lopende offertetrajecten heeft de NCG van de NAM en CVW overgenomen?

Antwoord:

NCG heeft 20 lopende offertetrajecten overgenomen van NAM/CVW.

13

Vraag:

Hoeveel vertraging in de versterkingsoperatie is er voorkomen doordat de Minister onrechtmatige verplichtingen is aangegaan? Dus hoeveel woningen zijn er nu wel versterkt, die anders niet waren versterkt?

Antwoord:

In de loop van 2020 zijn, met het oog op het behoud van tempo van de versterkingsoperatie en continuïteit richting bewoners, onrechtmatigheden geaccepteerd. Dit is met toelichting aan de Tweede Kamer gemeld in de brief van 9 juni 2020 (Kamerstuk 33 529, nr. 765).

Het versterkingsproces bestaat uit meerdere stappen die uiteindelijk resulteren in het versterken van een woning. Om dit proces op gang te houden is het van belang om het tempo in alle stappen te houden. Er zijn daarom voor opname en beoordelingen onrechtmatige verplichtingen in 2020 aangegaan. Waren deze verplichtingen niet aangegaan dan had dit geleid tot een aanzienlijke vertraging voor de (nog) te versterken woningen. Uit het dashboard van de NCG valt op te maken dat er tot

30 april 2021 in totaal 1.905 gebouwen zijn versterkt. Door de lange doorlooptijd van de processtappen in het versterkingsproces is niet te kwantificeren hoeveel van deze woningen nog niet zouden zijn versterkt als de onrechtmatigheden niet waren geaccepteerd.

14

Vraag:

Hoeveel geld is er uitgegeven voor het Programma Reductie Energiebesparing (PRE). Hoeveel CO₂ is er in totaal bespaard met dit programma? Hoeveel CO₂ besparing is er geweest per euro?

Antwoord:

Er is in totaal € 98,5 mln. uitgegeven aan het Programma Reductie Energiegebruik (PRE). Belangrijkste onderdeel van de PRE is de RRE Regeling (€ 98,2 mln.). Ruim 1 miljoen koopwoningen kunnen gebruik maken van de RRE-regeling (€ 98,2 mln.). Gemeenten zijn goed op weg, al hebben ze door Corona vertraging opgelopen bij het uitvoeren van de plannen. Gemeenten zijn nu bezig met de uitvoering en hebben nog tot en met 31 december 2021 om hun plannen uit te voeren. Een gemeente legt jaarlijks achteraf verantwoording af via de jaarrekening en de SISA-methodiek. Gemeenten zijn in 2020 begonnen met het uitvoeren van de plannen en zullen daarover rapporteren in de SISA verantwoording die in zomer van 2021 beschikbaar komt. Het is nog onbekend hoeveel CO₂-reductie is gerealiseerd.

15

Vraag:

Hoeveel geld is er uitgegeven aan Subsidieregeling energiebesparing eigen huis (SEEH)? Hoeveel CO₂ is er in totaal bespaard met deze regeling? Hoeveel CO₂ besparing is er geweest per euro?

Antwoord:

Van september 2016 tot en met mei 2021 zijn de volgende subsidiebedragen uitgegeven aan de SEEH:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
SEEH woningeigenaren	€ 6.068.668	€ 36.846.543	€ 55.214	€ 2.344.340	€ 48.999.990	€ 71.933.590
SEEH VvE-maatregelen	€ 29.426	€ 2.282.362	€ 1.663.041	€ 1.227.812	€ 2.841.112	€ 12.537.947
SEEH VvE-advies		€ 53.791	€ 104.833	€ 196.003	€ 343.473	€ 370.517
Totaal	€ 6.098.094	€ 39.182.696	€ 1.823.088	€ 3.768.155	€ 52.184.575	€ 84.842.054

De SEEH startte in september 2016. Van mei 2017 tot en met juli 2019 was er geen budget beschikbaar voor individuele woningeigenaren (enkele betalingen in 2018 in het kader van bezwaar). In augustus 2019 is de SEEH voor woningeigenaren naar aanleiding van de Urgenda-uitspraak weer in het leven geroepen.

Het budget voor Verenigingen van Eigenaren (VvE's) is van 2016 tot en met 2021 beschikbaar gebleven, met een korte onderbreking in het eerste kwartaal van 2021.

Momenteel wordt een evaluatie van de SEEH uitgevoerd door TNO. Daarin wordt ook een inschatting van de hoeveelheid bespaarde CO₂ gemaakt. Naar verwachting is de evaluatie in de zomer van 2021 gereed. Deze zal aan Uw Kamer worden aangeboden.

16

Vraag:

Hoeveel geld is er uitgegeven aan Stimuleringsregeling energieprestatie huursector (STEP)? Hoeveel CO₂ is er in totaal bespaard met deze regeling? Hoeveel CO₂ besparing is er geweest per euro?

Antwoord:

De afgelopen jaren zijn er 4.787 aanvragen verleend binnen de STEP voor 113.794 woningen. De totale verleende subsidie is € 394,4 mln. Op dit moment zijn er 116.309 woningen vastgesteld voor een budget van 352,8 mln. De rest van het budget wordt in 2021 en 2022 vastgesteld.

De totale CO₂-reductie die bereikt is door de STEP is ongeveer 0,1 Mton. Ecorys heeft berekend dat de CO₂-reductie halverwege de looptijd van de STEP 0,04 Mton was en beredeneert dat bij de volledige uitputting van het budget ca. 0,1 Mton CO₂ bespaard wordt⁵.

17

Vraag:

Hoeveel geld is er uitgegeven aan Stimuleringsregeling Aardgasvrije Huurwoningen (SAH)? Hoeveel CO₂ is er in totaal bespaard met deze regeling? Hoeveel CO₂ besparing is er geweest per euro?

Antwoord:

Binnen de SAH zijn tot nu toe 94 aanvragen verleend voor € 59,7 mln. (en in totaal 25.593 woningen). Ongeveer de helft hiervan (€ 29,9 mln.) is als voorschot uitbetaald. Er liggen 30 aanvragen die nog moeten worden behandeld. De CO₂-reductie kan nog niet worden weergegeven, omdat de projecten – op een enkele uitzondering na – nog niet zijn uitgevoerd. Overigens is een actuele stand van zaken over het budget altijd te raadplegen op de webpagina van de SAH⁶.

18

Vraag:

Hoeveel geld is er uitgegeven aan het Nationaal Woonfonds? Hoeveel CO₂ is er in totaal bespaard met deze regeling? Hoeveel CO₂ besparing is er geweest per euro?

Antwoord:

Bij de beantwoording wordt ervan uitgegaan dat het Nationaal Warmtefonds is bedoeld.

De stichting Nationaal Warmtefonds (voorheen Nationaal Energiebespaarfonds geheten) heeft van 2014 tot en met 2021 de volgende bijdragen van de rijksoverheid ontvangen (in miljoenen euro's):

NEF/Warmtefonds

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Totaal
0	50	0	35	0	25	18	67	3,4	198,4

Het overgrote deel van bovengenoemde budget wordt door het Nationaal Warmtefonds revolverend ingezet. Dit betekent dat het geld wordt uitgezet als financiering voor woningeigenaren en Verenigingen van Eigenaren. Zij betalen het door de jaren terug en vervolgens kan het geld opnieuw worden ingezet. Het Nationaal Warmtefonds werkt met een combinatie van publiek geld en privaat geld.

⁵ Ecorys. (2019). *Evaluatie STEP-Regeling: doeltreffendheid en doelmatigheid van de STEP-regeling*. 22 november 2019.

⁶ Te raadplegen op <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/sah-voor-verhuurders>

Volgens het jaarverslag 2020 van de Stichting Nationaal Warmtefonds⁷ is in het jaar 2020 naar schatting 10,4 kiloton CO₂ (per jaar) bespaard. PWC voert momenteel een evaluatie uit van het Nationaal Energiebespaarfonds (2014–2019). Hierin wordt het Nationaal Energiebespaarfonds en de maatschappelijke effecten uitvoeriger beschreven. Naar verwachting is de evaluatie in de zomer van 2021 gereed. Deze zal aan Uw Kamer worden aangeboden.

19

Vraag:

Hoeveel geld is er uitgegeven aan Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)? Hoeveel CO₂ is er in totaal bespaard met deze regeling? Hoeveel CO₂ besparing is er geweest per euro?

Antwoord:

Er is € 100 mln. uitgegeven aan de RREW-regeling, waarmee 1 miljoen koopwoningen worden bediend. Gemeenten zijn per 1 mei 2021 gestart en zijn goed op weg, al zullen de beperkingen rondom het Corona virus voor uitdagingen blijven zorgen. Gemeenten zijn net gestart met de uitvoering en hebben nog tot en met 31 juli 2022 om hun plannen uit te voeren. De gemeenten leggen jaarlijks achteraf verantwoording af via de jaarrekening en de SISA-methodiek. Dit zal dus in de zomer van 2022 beschikbaar komen.

⁷ Te raadplegen op <https://www.energiebespaarlening.nl/jaarverslagen>